VU VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM | VU Law Academy **for Professionals** | Leergang Energietransitie voor juristen

Planning 2027

Coll.	Datum / zaal	Datum / onderwerpen	Docenten
1	**21 jan. / Novum 1 (NU-gebouw)**	**Inleiding: introductie, beleidskader en introductie Energiewet**	
	10.00 – 11.00	▪ Inleiding & kennismaking deelnemers ▪ Opzet en structuur van de leergang	prof.mr. Marjolein Dieperink *Vrije Universiteit A'dam / Norton Rose Fulbright*
	11.15 – 13.15	▪ Europees en Nationaal beleidskader: ▪ Europees beleidsinstrumentarium; Green Deal, Fit For 55 ▪ Nationaal beleidsinstrumentarium; Nationaal Plan Energiesysteem ▪ Overige thema's: Governance uitvoering van klimaatbeleid, wetgevingsagenda	Gertjan Sonnemans mr. Seger Bauwens *Ministerie van Economische Zaken en Klimaat*
	14.00 – 16.00	▪ Introductie Energiewet: structuur, doelstelling en plaats binnen de energietransitie ▪ Kernonderdelen van de Energiewet: elektriciteit, gas, marktordening en bescherming van afnemers ▪ Marktdeelnemers en nieuwe marktrollen ▪ Regulering van systeembeheerders, taken, bevoegdheden en toezicht	mr.drs. Lars Meindert *Ministerie van Economische Zaken en Klimaat – Directie Energiemarkt*
	16.15 – 17.15	▪ Nettoegang en netcongestie ▪ Alternatieve transportrechten (op hoofdlijnen)	mr. Léone Klapwijk *Van Doorne*
2	**28 jan. / Aurora (Hoofdgebouw VU)**	**Energieprojecten op land: vergunningen en kernenergie**	
	13.15 – 15.15	▪ Inleiding Omgevingswet en relevantie voor de energietransitie: reikwijdte, uitgangspunten, instrumenten en bevoegdheden ▪ Voorbeeldcasus energieproject op land, bijvoorbeeld windpark of zonnepark met netaansluiting ▪ Actuele ontwikkelingen: RED III, windturbinebepalingen Bal/Bkl, stikstof, participatie en jurisprudentie (TBD) ▪ Standaardcontracten, projectfinanciering en bankability van energieprojecten	mr. Jacco Karens *AT Osborne*
	15.30 – 17.30	▪ Kernenergie ▪ Vergunningverleningsprocedure ▪ Kernenergiewet	mr. Meike Pakkert *Stibbe*
3	**4 febr. / Novum 1 (NU-gebouw)**	**Energieprojecten op land: grondposities en contractuele projectstructuren**	
	13.15 – 15.15	▪ Grondposities, opstalrechten, zakelijke rechten en zekerheden	mr. Joris van de Bunt *QGM Law*
	15.30 – 17.30	▪ Capita selecta standaardcontracten	mr. Soufjan El Baroudi *Mobius Advocaten*
4	**MAANDAG 8 febr. / Novum 1 (NU-gebouw)**	**Publieke sturing van de energietransitie: staatssteun en mededinging**	
	13.15 – 15.15	▪ Algemene inleiding op het sectorspecifieke staatssteunrecht ▪ Warmte, zon, wind en waterstof: subsidies, onrendabele top, SDE++, grondprijzen en publieke financiering ▪ Samenhang met EU-beleid: leveringszekerheid, capaciteitsmechanismen, CBAM, EU ETS en Fit for 55	mr. Ali al Khatib *Stibbe*

30 PUNTEN PO ADVOCATUUR | NEDERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN

		▪ Richtsnoeren klimaat, milieubescherming en energie 2022 en Algemene Groepsvrijstellingsverordening	
	15.30 – 17.30	▪ Mededingingsrecht, samenwerking in de energietransitie en het kartelverbod ▪ Europese richtsnoeren, en Nederlandse leidraad/beleidsregel ▪ Praktijkvoorbeelden	prof.dr.mr. Wolf Sauter *Vrije Universiteit Amsterdam / ACM*
5	**4 maart / Agora 4 (Hoofdgebouw VU)**	**Fossiele en energie-intensieve industrie in transitie: aansprakelijkheid en CO2-prijzing**	
	13.15 – 15.15	▪ Aansprakelijkheid klimaatschade: internationale ontwikkelingen, mensenrechten en rol van de civiele rechter ▪ Urgenda, Shell/Milieudefensie, carbon lock-in en verantwoordelijkheid van fossiele ondernemingen	prof.dr.mr. Lodewijk Smeehuijzen *Vrije Universiteit Amsterdam*
	15.30 – 17.30	▪ CO2-beprijzing, EU ETS, CBAM en implementatie in Nederlandse wetgeving ▪ Beleidskader, wetgevingsagenda en overige CO2-beprijzingsinstrumenten	mr. Audrey Vijn mr. Eline Jacobs *Nederlandse Emissieautoriteit*
6	**11 maart / Novum 7 (NU-gebouw)**	**De Noordzee als strategische plek voor energie-infrastructuur: wind op zee, interconnectoren en CCS**	
	13.15 – 15.15	▪ Windenergie op zee: kavelbesluiten, vergunningen, tendering en publieke belangen ▪ Net op zee, interconnectoren en EU Grid Package	mr. Roland de Vlam *Wintervlam Advocaten*
	15.30 – 17.30	▪ CCS: CO2-afvang, transport, opslag onder zee en projectbesluitvorming ▪ Porthos/Aramis-infrastructuur, opslagvergunningen, monitoring en aansprakelijkheid ▪ Ruimtelijke samenloop op zee: energie, natuur, scheepvaart, visserij, defensie, kabels en leidingen	mr. Jasper van Uden *De Brauw Blackstone Westbroek*
7	**18 maart / Agora 3 (Hoofdgebouw VU)**	**Nieuwe energiedragers en marktordening: warmte en waterstof**	
	13.15 – 15.15	▪ Warmtenetten en alternatieven, gemeentelijke regie en publieke belangen ▪ Wet collectieve warmtevoorziening ▪ Duurzame warmtebronnen, restwarmte, geothermie, warmteopslag en praktijkcasus ▪ Praktijkcasus	mr. Bas Husken *Gemeente Amsterdam*
	15.30 – 17.30	▪ Waterstof ▪ De rol voor waterstof in ons toekomstige energiesysteem (o.a. EU Green Deal & Nederlandse waterstofstrategie) ▪ Decarbonisatiepakket van de Europese Commissie ▪ Gasrichtlijn, gasverordening EU en REDIII ▪ Voorstellen ACM voor (toekomstige) nationale regulering van waterstof ▪ De rol van de nationale toezichthouder ▪ Verhouding met wetgeving (o.a. Energiewet) en marktordening andere energiedragers ▪ Waterstofopslag, industriële toepassing en verhouding tot systeemintegratie	mr. Maarten de Wit *AKD*

Eventuele wijzigingen in de planning voorbehouden.

30 PUNTEN PO ADVOCATUUR
NEDERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN

Programma college 1

09.30 – 10.00 uur: ontvangst
10.00 – 11.00 uur: aanvang programma
11.00 – 11.15 uur: pauze
11.15 – 13.15 uur: vervolg programma
13.15 – 14.00 uur: lunch
14.00 – 16.00 uur: vervolg programma
16.00 – 16.15 uur: pauze
16.15 – 17.15 uur: vervolg programma

Programma college 2 t/m 7

12.45 – 13.15 uur: ontvangst met koffie/thee
13.15 – 15.15 uur: aanvang programma
15.15 – 15.30 uur: pauze
15.30 – 17.30 uur: vervolg programma

NB bij college 1 wordt lunch verzorgd

Algemene informatie

De leergang staat onder leiding van prof.dr. Marjolein Dieperink van de Vrije Universiteit Amsterdam.

De colleges vinden plaats op donderdagen, met uitzondering van college 4.
De netto duur van de bijeenkomsten is als volgt: College 1: zes uur | College 2 t/m 7: vier uur

De locatie van de colleges vinden plaats in het Nieuwe Universiteitsgebouw (NU) van de VU, A-vleugel, 2e verdieping, De Boelelaan 1111, 1081 HV Amsterdam en op de 1e en 3e etage van het hoofdgebouw van de VU: De Boelelaan 1105, 1081 HV Amsterdam.

U ontvangt een certificaat wanneer u ten minste vijf van de zeven colleges heeft bijgewoond.

Het aantal door de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA) toegekende punten op juridisch gebied bedraagt voor 2027 negenentwintig. PO punten worden toegekend voor de volledige uren die u fysiek aanwezig bent.